
Hans Georg Gadamer (1900-2002)

- Bibliografi i udvalg.

Denne bibliografi er på ingen måde udtømmende. For at begrænse omfanget holder den sig til hele værker og antologier på sprogene dansk, tysk og engelsk, og fortrinsvis til udgivelser fra de sidste tyve år.

For en omfattende bibliografi over Gadamers værker henvises der til Etsuro Makita: *Gadamer Bibliographie (1922-1994)*, Peter Lang, Frankfurt am Main, 1995, som desværre kun dækker tiden til og med *Gesammelte Werke*. Bibliografien viser hvilke værker Gadamer skrev, hvor og hvornår de præcist blev udgivet, hvilke andre udgaver der findes og til hvilke sprog de er oversat. Med hensyn til de samlede værker, så dækker de ikke hele Gadamers produktion. Der findes dels en række tekster udgivet efter afslutningen af redaktionen på de samlede værker, hvoraf enkelte nævnes her, dels har man fra redaktionens side udeladt en række tekster af mere samtidsagtig karakter. Mange af disse er stadig i handlen.

Bibliografien her følger Gadamer, og ikke hermeneutikken i al almindelighed. For interesserede i hermeneutikkens historie er standardværket Norbert Henrichs: *Bibliographie der Hermeneutik und ihrer Anwendungsgebiete seit Schleiermacher*, Philosophia Verlag, Düsseldorf, 1972. En mindre og mere overskuelig bibliografi findes i Jean Grondin: *Einführung in die Philosophische Hermeneutik*, Wissenschaftliche Buchgesellschaft, Darmstadt, 1991, s. 169-229, som ud over materiale om hermeneutikkens historie har et afsnit om Gadamers hermeneutik og de diskussionspartnere han har haft gennem tiden (Heidegger, Betti, ideologikritikken, Ricoeur, postmoderne hermeneutik).

Endelig findes der udmærkede bibliografier som rummer en mængde artikelhenvisninger i Jean Grondin: *Hans-Georg Gadamer. Eine Biographie*, J.C.B. Mohr, Tübingen, 1999, s. 401-423 (som også indeholder en interessant liste over de forelæsninger Gadamer har holdt ved tyske universiteter, s. 390-399) og i Robert J. Dostal (ed.): *The Cambridge Companion to Gadamer*, Cambridge University Press, 2002, s. 283-312.

Gadamer på dansk.

”Sproget og verden” in Kemp, Peter (red.): *Temaer i nutidens tankning – filosofiske, etiske og teologiske tekster i udvalg*. Gyldendal, København, 1975, s. 109-115 (Oversættelse af Wahrheit und Methode i udvalg).

”Undervejs til skriften?” in Kemp, Peter (red.): *Sprog - tale og skrift*. Forlaget Aros, Århus, 1984. Oversat af Peter Busch-Larsen.

”Det betænkelige ved den æstetiske bevidsthed” in Dehs, Jørgen (red.): *Æstetiske teorier*. Odense Universitetsforlag, 1984, s. 95-106. Oversat af Jørgen Dehs.

”Den trefoldige oplysning” in Lund, Søren F. & Nielsen, Arno Victor (red.): *Teknologi, filosofi: Kampskrift til Dr. Theol. Peter Kemp 24. Januar 1987*. Techne, 1987, s. 117-123.

”Stil og stilhistorie” in *Den Blå Port* nr. 27/28, 1993, s. 83-85. Oversat af Kasper Nefer Olsen (uddrag af Wahrheit und Methode).

”Dekonstruktion og Hermeneutik” in *Philosophia* årg. 25, nr. 1-2, 1996, s. 19-28. Oversat af Søren Henriksen.

”Forståelsens historicitet som det hermeneutiske princip” in Gulddal, Jesper og Møller Martin (red.): *Hermeneutik – en antologi om forståelse*. Gyldendal, Haslev, 1999. Oversat af Jesper Gulddal (uddrag af Wahrheit und Methode).

Teoriens lovprisning. Systime, Gylling, 2000. Oversat og med indledning af Arne Jørgensen.

”Sandheden i åndsvidenskaberne” in Walther, Bo Kampmann (red.): *Litteraturteoretisk antologi*. Gyldendal Uddannelse, Gylling, 2001. Oversat af Birgit Ahrendsen (uddrag af Wahrheit und Methode).

”Det skønnes aktualitet” in Hagen, Jimmy Zander (red.): *Filosofisk æstetik. Indføringer og tekster*. Gyldendal Uddannelse, Gylling, 2002. Oversat af Jimmy Zander Hagen (uddrag af Die Aktualität des Schönen).

Sandhed og metode. Grundtræk af en filosofisk hermeneutik. Systime, 2004. Oversat og med indledning af Arne Jørgensen.

Bøger, artikler, anmeldelser etc. på dansk.

Andersen, Jørn Erslev: ”Den gode vilje og tavshedens kniv: om filosofiske digtlæsninger” in *Passage* nr. 2, 1986, s. 62-80.

Andersen, Vagn: ”Filosofisk hermeneutik” in Bukdahl, Jørgen K. m.fl.: *Filosofien efter Hegel*, Gyldendal, København, 1979.

Andersen, Vagn: "Om det ubetingede i sproget. Den metafysiske rest hos Gadamer og Habermas" in Hauge, Hans (red.): *Hvad er metafysik? Hvad er moderne?* Århus Universitetsforlag, 1989.

Bukdahl, Jørgen K.: "En filosofisk hermeneutik. En introduktion til Hans-Georg Gadamer" in *Videnskabsteoretiske essays*. Gyldendal, København, 1980.

Christensen, Søren: "Historicitet og dannelse" in *Philosophia* årg. 26, 3-4, 2000, s. 83-100.

Eberhardt Kraft, Anne Marie Nande: "Møde med Gadamer" in *Præsteforeningens Blad*, årg. 89, nr. 49, 1999.

Figal, Günter: "Forståelse som historisk fronesis" in *Philosophia* årg. 25, nr. 1-2, 1996, s. 29-42.

Grøn, Arne: "Praktisk viden og fortolkning. Aristoteles Phronesis-analyse og Gadamers filosofiske hermeneutik" in *Museum Tusulanum* nr. 40/43, 1980, s. 289-323.

Hansen, Jan Bo: "At forsynet har skænket mig det – Interview med Hans Georg Gadamer" in *Weekendavisen* 1999-05-12, 2. Sektion s. 4.

Hansen, Klaus Kvorning: "Om "forståelse" hos Hans-Georg Gadamer og den sene Wittgenstein – en introduktion" in *Philosophia*, årg. 10, nr. 1/4, 1982, s. 151-172.

Hass, Jørgen: "Interpretation og perception: Gadamers teori om forståelsens sproglighed" in *Symposion*, årg. 12, nr. 1, 1979, s. 35-67.

Hass, Jørgen: "Tradition og fornuft: Gadamers teori om forståelsens historiskhed" in *Filosofiske studier*, Bd. 3, 1980, s. 33-61.

Kemp, Peter: "En filosofiens mester fylder 100 år" in *Information* 2000-02-09.

Klausen, Søren Harnow: "Den gamle og den nye hermeneutik" in *Philosophia* årg. 25, nr. 1-2, 1996, s. 43-62.

Lübcke, Poul: "Gadamer: Sandhed og metode" in Lübcke, Poul (red.): *Vor tids filosofi: Engagement og forståelse*. Politikens Forlag, København, 1982, s. 163-177.

Maggiore, Robert: "Farvel til en 100-års filosof" in *Information* 2002-03-15, s. 6.

Rorty, Richard: "Væren der kan forstås er sprog" in *Semikolon* årg. 1, nr. 2, 2001, s. 4-12.

Ruin, Hans & Birnbaum, Daniel: "Frygten er vort håb – interview med Hans-Georg Gadamer" in *Politiken* 1992-11-21.

Schwarz, Thomas: "Filosofisk og messiansk hermeneutik" in *Philosophia* årg. 25, nr. 1-2, 1996, s. 73-92.

Tuft, Karsten: *Leg og forståelse. Gadamer's legebegreb udlagt i forhold til kulturel overlevering og psykologiske teori*. Jydsk Pædagog-Seminarium, 1999.

Tugendhat, Ernst: "Antik og moderne etik (på Gadamer's 80-års fødselsdag)" in *Slagmark*, nr. 26, 1997, s. 23-40.

Wind, H.C.: *Historie og forståelse*. Aarhus Universitetsforlag, Århus, 1987.

Wind, H.C.: "Gadamer og Hegel" in *Philosophia* årg. 25, nr. 1-2, 1996, s. 63-72.

Gadamer på tysk.

Gesammelte Werke. J.C.B. Mohr, Tübingen, 1986ff.

Band 1: *Hermeneutik I. Wahrheit und Methode. Grundzüge einer philosophischen Hermeneutik*, 1986.

Band 2: *Hermeneutik II. Wahrheit und Methode. Ergänzungen, Register*, 1986.

Band 3: *Neuere Philosophie I. Hegel, Husserl, Heidegger*, 1987.

Band 4: *Neuere Philosophie II. Probleme, Gestalten*, 1987.

Band 5: *Griechische Philosophie I*, 1985.

Band 6: *Griechische Philosophie II*, 1985.

Band 7: *Griechische Philosophie III. Plato im Dialog*, 1991.

Band 8: *Ästhetik und Poetik I. Kunst als Aussage*, 1993.

Band 9: *Ästhetik und Poetik II. Hermeneutik im Vollzug*, 1993.

Band 10: *Hermeneutik im Rückblick*, 1995.

Desuden foreligger:

Das Erbe Europas. Beiträge. Suhrkamp, Frankfurt am Main, 1989.

Über die Verborgenheit der Gesundheit. Suhrkamp, Frankfurt am Main, 1993.

Der Anfang der Philosophie. Reclam, Stuttgart, 1996.

Hermeneutische Entwürfe. J.C.B. Mohr, Tübingen, 2000.

Philosophisches Lesebuch 1-3. Fischer Bücherei, Frankfurt am Main, 1965

Tyske bøger om Gadamer.

Becker, Jürgen: *Begegnung zwischen Gadamer und Levinas. Der hermeneutische Zirkel und die Alterität, ein etisches Geschehen*. Frankfurt am Main, 1981.

Bettendorf, Thomas: *Hermeneutik und Dialog. Eine Auseinandersetzung mit dem Denken Hans-*

Georg Gadamer. Haag und Herschen, 1984.

Bubner, Rüdiger/Teufel Erwin (u.a.): *„Sein, das verstanden werden kann, ist Sprache“*. *Hommage an Hans-Georg Gadamer*. Suhrkamp Verlag, Frankfurt am Main, 2001.

Dottori, Riccardo: *Die Lektion des Jahrhunderts. Ein philosophischer Dialog*. Litt Verlag, 2001.

Dutt, Carsten: *Hermeneutik – Ästhetik – Praktische Philosophie. Hans-Georg Gadamer im Gespräch*. Carl Winter Universitätsverlag, 1993.

Feher, István M. (Hrsg.): *Kunst, Hermeneutik, Philosophie. Das Denken Hans-Georg Gadamer im Zusammenhang des 20. Jahrhunderts. Akten des Internationalen Symposiums Budapest, 19.-22. Oktober 2000*. Winter, 2003.

Figal, Günter (red.): *Begegnungen mit Hans-Georg Gadamer*. Philipp Reclam, Stuttgart, 2000.

Figal, Günter & Grondin, Jean (red.): *Hermeneutische Wege. Hans-Georg Gadamer zum Hundertsten*. J.C.B. Mohr, Tübingen, 2000.

Fornet-Ponse, Raúl: *Wahrheit und ästhetische Wahrheit. Untersuchungen zu Hans-Georg Gadamer und Theodor W. Adorno*. Wissenschaftliche Verlag, Mainz, 2000.

Gerigk, Horst Jürgen: *Untenwegs zur Interpretation. Hinweise zu einer Theorie der Literatur in Auseinandersetzung mit Gadamer's „Wahrheit und Methode“*. Guido Pressler, 1989.

Grondin, Jean: *Einführung in die philosophische Hermeneutik*. Wissenschaftliche Buchgesellschaft, Darmstadt, 1991.

Grondin, Jean: *Hermeneutische Wahrheit? Zum Wahrheitsbegriff Hans-Georg Gadamer's*. Beltz Athenäum, Weinheim, 1994.

Grondin, Jean: *Hans-Georg Gadamer. Eine Biographie.*. J.C.B. Mohr, 1999.

Grondin, Jean: *Von Heidegger zu Gadamer. Untenwegs zur Hermeneutik*. Wissenschaftliche Buchgesellschaft, Darmstadt, 2001.

Hammermeister, Kai: *Hans-Georg Gadamer*. Beck, München, 2000.

Heilmann-Sennhenn, Claudia: *TextVerstehenÜbersetzen. Der Dialog des Übersetzens in Hans-Georg Gadamer's philosophisch-hermeneutischer Perspektive unter Einbeziehung von Martin Heidegger's Fundamentalontologie*. dissertation.de, Berlin, 2002.

Hilberath, Bernd Jochen: *Theologie zwischen Tradition und Kritik. Die philosophische Hermeneutik Hans-Georg Gadamer's als Herausforderung des theologischen Selbstverständnisses*. Patmos, Düsseldorf, 1978.

Hofer, Michael: *Nächstenliebe – Freundschaft – Geselligkeit. Verstehen und Annerkennen bei Abel,*

Gadamer und Schleiermacher. München, 1998.

Hong, Ki-Su: *Zur Dialektik von Tradition und Vernunft in Theorie und Praxis. Eine Studie zur Theorie des kommunikativen Handelns von Jürgen Habermas im Hinblick auf die philosophische Hermeneutik von Hans-Georg Gadamer und die Entwicklungspsychologie von Jean Piaget.* Königshausen und Neumann, 1995.

Kogge, Werner: *Verstehen und Fremdheit in der philosophischen Hermeneutik. Heidegger und Gadamer.* Georg Olms Verlag, Hildesheim, 2001.

Koselleck, Reinhart: "Historik und Hermeneutik. Mit eine Antwort von Hans-Georg Gadamer" in Koselleck, Reinhart: *Zeitschichten.* Suhrkamp Verlag, Frankfurt am Main, 2000.

Köddermann, Achim: *Auslegung als Methode oder Verstehen im Dialog? Zur Kontroverse zwischen Emilio Betti und Hans-Georg Gadamer.* Mainz, 1990.

Kögler, Hans-Herbert: *Die Macht des Dialogs. Kritische Hermeneutik nach Gadamer, Foucault und Rorty.* Stuttgart, 1992.

Lang, Peter Christian: *Hermeneutik, Ideologiekritik, Ästhetik. Über Gadamer und Adorno sowie Fragen einer aktuellen Ästhetik.* Forum Academicum, 1981.

Lee, Mi-Sook: *Sein und Verstehen in der Gegenwart. Die Frage nach dem Sein in der philosophischen Hermeneutik von Hans-Georg Gadamer.* Norbert Brockmeyer, 1994.

Orozco, Teresa: *Platonische Gewalt. Gadammers politische Hermeneutik der NZ-Zeit.* 1995.

Renaud, Francois: *Die Resozialisierung Platons. Die platonische Hermeneutik Hans-Georg Gadammers.* Academia Verlag, 1999.

Stoermer, Fabian: *Hermeneutik und Dekonstruktion der Erinnerung. Über Gadamer, Derrida und Hölderlin.* Fink, München, 2002.

Thérien, Claude: *Die Sprache als Sagbarkeit der Bedeutsamkeit der Welt. Untersuchungen zur Deutung der Sprache bei Heidegger und Gadamer.* Tübingen, 1992.

Tholen, Toni: *Erfahrung und Interpretation. Der Streit zwischen Hermeneutik und Dekonstruktion.* Winter, 1999.

Tietz, Udo: *Hans-Georg Gadamer zur Einführung.* Junius Verlag, 2000.

Tuft, Karsten: *Der Begriff des Spiels.* Center for Kulturforskning. Aarhus Universitetsforlag, 1996.

Vasilache, Andreas: *Interkulturelles Verstehen nach Gadamer und Foucault.* Campus Verlag, 2003.

Vietta, Silvio: *Im Gespräch*. Fink, 2002.

Weyh, Bernd: *Vernunft und Verstehen. Hans-Georg Gadamers antropologiske Hermeneutikkonzeption*. Peter Lang, Frankfurt am Main, 1995.

Wischke, Mirko & Hofer, Michael (Hrsg.): *Gadamer Verstehen*. Wissenschaftliche Buchgesellschaft, Darmstadt, 2003.

Engelske bøger om Gadamer.

Carr, Thomas K.: *Newmann and Gadamer. Toward a Hermeneutics of Religious Knowledge*. Atlanta, 1996.

Code, Lorraine (ed.): *Feminist Interpretations of Hans-Georg Gadamer*. Pennsylvania State University Press, 2003.

Coltman, Rodney: *The Language of Hermeneutics. Gadamer and Heidegger in Dialogue*. State University of New York Press, Albany, 1998.

Derksen, Louise D.: *On Universal Hermeneutics. A study in the Philosophy of Hans-Georg Gadamer*. VU Boekhandel, Amsterdam, 1983.

Dostal, Robert J. (ed.): *The Cambridge Companion to Gadamer*. Cambridge University Press, New York, 2002.

Foster, Matthew: *Gadamer and Practical Philosophy. The Hermeneutics of Moral Confidence*. Atlanta, 1991.

Grondin, Jean: *Sources of Hermeneutics*. State University of New York Press, Albany, 1995.

Hahn, Lewis Edwin: *The Philosophy of Hans-Georg Gadamer*. Open Court, Chicago, 1997.

Harrington, Austin: *Hermeneutic Dialogue and social science. A critique of Gadamer and Habermas*. Routledge, New York, 2001.

Hollinger, Robert (ed.): *Hermeneutics and Praxis*. University of Notre Dame Press, Notre Dame, 1985.

How, Allan: *The Habermas-Gadamer Debate and the Nature of the Social*. Avebury, 1995.

Kusch, Martin: *Language as Calculus vs. Language as Universal Medium. A Study in Husserl, Heidegger and Gadamer*. Kluwer Academic Publishers, 1989.

Lawrence, Fred (ed.): *The Beginning and the Beyond. Papers from the Gadamer and Voegelin Conferences*. Chico, 1984.

Malpas, Jeff (ed.): *Gadamer's Century. Essays in Honor of Hans-Georg Gadamer*. MIT Press, Cambridge, 2002.

Michelfelder, Diane P. & Palmer, Richard E. (eds.): *Dialogue & Deconstruction. The Gadamer-Derrida Encounter*. State University of New York Press, Albany, 1989.

Palmer, Richard E.: *Hermeneutics. Interpretation Theory in Schleiermacher, Dilthey, Heidegger and Gadamer*. Northwestern University Press, Evanston Illinois, 1985.

Risser, James: *Hermeneutics and the Voice of the Other. Re-reading Gadamer's Philosophical Hermeneutics*. State University of New York Press, Albany, 1997.

Scheibler, Ingrid: *Gadamer. Between Heidegger and Habermas*. Rowman & Littlefield Publishers, Lanham Maryland, 2000.

Schmidt, Lawrence. *The Epistemology of Hans-Georg Gadamer. An Analysis of The Legitimization of Vorurteile*. Peter Lang, 1985.

Schmidt, Lawrence (ed.): *The Specter of Relativism. Truth, Dialogue and Phronesis in Philosophical Hermeneutics*. Northwestern University Press, Evanston Illinois, 1995.

Silverman, Hugh J. (ed.): *Gadamer and Hermeneutics*. Routledge, New York, 1991.

Sullivan, Robert R.: *Political Hermeneutics. The Early Thinking of Hans-Georg Gadamer*. Pennsylvania State University Press, 1989.

Teigos, Demetrius: *Knowledge and Hermeneutic Understanding. A Study of the Habermas-Gadamer Debate*. London, 1995.

Wachterhauser, Brice R.: *Beyond Being. Gadamer's Post-Platonic of Hermeneutical Ontology*. Northwestern University Press, Evanston Illinois, 1999.

Warnke, Georgia: *Gadamer. Hermeneutics, Tradition and Reason*. Polity Press, Cambridge, 1987.

Weinsheimer, Joel: *Gadamer's Hermeneutics. A Reading of Truth and Method*. Yale University Press, 1985.

Wright, Kathleen (ed.): *Festivals of Interpretation. Essays on Hans-Georg Gadamer's Work*. State University of New York Press, 1990.

Zuckert, Catherine H.: *Postmodern Platos. Nietzsche, Heidegger, Gadamer, Strauss, Derrida*. The University of Chicago Press, Chicago, 1996.

